

ତୃତୀୟ ପାଠ

୧୯୩୬ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନ ଓ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ

ଉନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଓଡ଼ିଶା ଛିନ୍ନଭିନ୍ନ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲା । କଟକ, ପୁରୀ ଓ ବାଲେଶ୍ୱର ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଶାସନାଧୀନ ଥିଲା କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶାର ଗଡ଼ଜାତ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ପରୋକ୍ଷ ଶାସନାଧୀନ ଥିଲା । ଗଞ୍ଜାମ ଅଞ୍ଚଳ ୧୭୫୯ ମସିହାରେ ଇଂରେଜମାନେ ଅଧିକାର କରି ମାଡ୍ରାସ ପ୍ରେସିଡେନ୍ସିରେ ମିଶାଇଥିଲେ । ୧୮୪୯ ମସିହାରେ ସମ୍ବଲପୁର ‘ରାଜସ୍ୱଦ୍ ଲୋପ ନୀତି’ ଦ୍ୱାରା ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକୃତ ହୋଇ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଦେଶ (Central Province) ଅଧୀନକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ହୋଇଥିଲା । ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାଭାଷୀ ଅଞ୍ଚଳ ମେଦିନିପୁର ବଙ୍ଗ ପ୍ରେସିଡେନ୍ସିରେ ମିଶିଥିଲା ଏବଂ ସିଂହଭୂମି ବିହାରର ଛୋଟନାଗପୁର ଅଧୀନସ୍ଥ ହୋଇଥିଲା । ଉନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଦ୍ୱିତୀୟାର୍ଦ୍ଧରେ ଏହି ଖଣ୍ଡ ବିଖଣ୍ଡିତ ଓଡ଼ିଶାର ଏକତ୍ରୀକରଣ ପାଇଁ ଦେଖା ଦେଇଥିଲା ନିଷ୍ଠାପର ଉଦ୍ୟମ, ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଓଡ଼ିଶା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ପାଇଁ ସହାୟକ ହୋଇଥିଲା ।

ଭାଷା ଆନ୍ଦୋଳନ :

ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଆନ୍ଦୋଳନ ଓଡ଼ିଆ ଜାତୀୟତାର ଜନନୀ କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ । କାରଣ ଓଡ଼ିଶାବାସୀ ତାଙ୍କର ଜାତୀୟ ଆନ୍ଦୋଳନ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ୧୮୪୯ ମସିହାରେ କଟକର ତତ୍କାଳୀନ କଲେକ୍ଟର ବଙ୍ଗଳା ଭାଷାକୁ ସରକାରୀ ଭାଷାର ମାନ୍ୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଓଡ଼ିଆ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାଷା ନୁହେଁ ବୋଲି ବଙ୍ଗର ବିଶିଷ୍ଟ ଐତିହାସିକ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ଲାଲ ମିତ୍ର ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ମତ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ବିଖ୍ୟାତ ଭାଷାବିତ୍ ଜନ୍ ବିମ୍ବ ଓଡ଼ିଶା ଗଭର୍ଣ୍ଣର ଗୋଲ୍ଡସିଂହ ଏବଂ ବଙ୍ଗର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଲେଖକ ବାସୁଦେବ ବନ୍ଦୋପାଧ୍ୟାୟ ଏହି ପ୍ରକାର ମତକୁ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିଲେ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ପ୍ରତି ଅନୁରକ୍ତ ବିଦ୍ୱାନମାନେ ଏହି ମତକୁ ଖଣ୍ଡନ କରିଥିଲେ । ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ଥିତି ବିଷୟରେ ‘ଉତ୍କଳସଭା’ ସଙ୍ଗଠନ ମାଧ୍ୟମରେ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ଖବରକାଗଜରେ ଯଥା – ‘ଉତ୍କଳଦୀପିକା’, ‘ସମ୍ବାଦବାହିକା’ ‘ଉତ୍କଳଦର୍ପଣ’ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ପ୍ରକାଶନ ହେବାଦ୍ୱାରା ସୁପ୍ତ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନୂତନ ଜାଗରଣ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା । ବ୍ୟାସକବି ଫକୀରମୋହନ ସେନାପତି ଓ କବିବର ରାଧାନାଥରାୟ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ବିରୋଧୀ ମତବ୍ୟକୁ ତୀବ୍ର ବିରୋଧ କରିଥିଲେ ।

ଗଞ୍ଜାମ ଅଞ୍ଚଳରେ ‘ଗଞ୍ଜାମ ଉତ୍କଳ ହିତବାଦିନୀ ସଭା’ ନାମକ ଏକ ସଂଗଠନ ସ୍ଥାପନ କରି ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ବଳବତ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ସଂଗଠନ ମାଧ୍ୟମରେ ଗଞ୍ଜାମ ଅଞ୍ଚଳକୁ ମାଡ୍ରାସ ପ୍ରେସିଡେନ୍ସି ଅଧୀନରୁ ଓଡ଼ିଶା ସହିତ ମିଶ୍ରଣ ପାଇଁ ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନା କରାଯାଇଥିଲା । ୧୮୮୮ ମସିହାରେ ବଙ୍ଗର ଲେଫ୍ଟନାଣ୍ଟ ଗଭର୍ଣ୍ଣର ସାର ଏସ୍.ସି. ବେଲି ଓଡ଼ିଶା ଭ୍ରମଣରେ ଆସିଥିଲା ବେଳେ ତାଙ୍କୁ କଟକଠାରେ ଉତ୍କଳ ସଭା ପକ୍ଷରୁ ଏକ ସ୍ୱାଗତ ପତ୍ର ଦିଆଯାଇ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଦେଶ, ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ଏବଂ ବଙ୍ଗରେ ମିଶିଥିବା ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାଭାଷୀ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଅଲଗା କରିବା ପାଇଁ ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନା କରାଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏହି ଦାବିକୁ ସାର୍ ବେଲି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ଦେଇଥିଲେ ଯାହାକି ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟଥିତ କରିଥିଲା ।

୧୮୯୫ ଜାନୁଆରୀ ୧୫ରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଦେଶର ମୁଖ୍ୟ କମିଶନର ସାର ଆଷ୍ଟ୍ରେଞ୍ଜର ସମ୍ବଲପୁର କୋର୍ଟ କଚେରୀମାନଙ୍କରୁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଉଚ୍ଛେଦ କରି ହିନ୍ଦୀ ଭାଷା ପ୍ରଚଳନ କରିଥିଲେ । ନୀଳମଣି ବିଦ୍ୟାରତ୍ନଙ୍କ ସମ୍ପାଦନାରେ ପ୍ରକାଶିତ ‘ସମ୍ବଲପୁର ହିତୈଷିଣୀ’ ପତ୍ରିକାରେ ଏହାକୁ

ସମାଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ଏଥିପାଇଁ ସ୍ୱଭାବ କବି ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେର ନୀଳମଣିଙ୍କୁ ସାଧୁବାଦ ଜଣାଇଥିଲେ । ତତ୍ ସଂଗେ ସମ୍ବଲପୁର ଅଞ୍ଚଳରେ ଧରଣୀଧର ମିଶ୍ର, ମଦନ ମୋହନ ମିଶ୍ର, ବ୍ରଜମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ ବଳଭଦ୍ର ସୁପକାର ପ୍ରଭୃତି ସଚେତନ ନାଗରିକମାନେ ଏହି ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ସୁରକ୍ଷା ଆନ୍ଦୋଳନର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ । ୧୯୦୧ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ସିମ୍ବଳାଠାରେ ଲଢ଼ି କର୍ଜନଙ୍କୁ ସମ୍ବଲପୁରର ନେତୃସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଏହି ମର୍ମରେ ସ୍ଥାନକ ପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଏହି ଦାବାଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାର କରିବାକୁ ଲଢ଼ି କର୍ଜନ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ପଦକ୍ଷେପ ସ୍ୱରୂପ ଆଶୁ ଫ୍ରେଜରଙ୍କୁ ପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

ମଧୁସୂଦନ ଦାସ ସିମ୍ବଳାଠାରେ ଭାରତର ବଡ଼ଲାଟ ଲଢ଼ି କର୍ଜନଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରି ପରିଚୟ ବିହୀନ ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ସମସ୍ୟାକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମାର୍ମିକଭାବରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିଥିଲେ । ମଧୁବାବୁ ଲଢ଼ି କର୍ଜନଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶା ଆସିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ଲଢ଼ି କର୍ଜନ ଓଡ଼ିଶା ଗସ୍ତ କରି ସ୍ଥାନୀୟ କଳା ଓ ସ୍ଥାପତ୍ୟରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାଭାଷୀ ଅଞ୍ଚଳମାନଙ୍କ ଏକତ୍ରୀକରଣର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ହୃଦୟୋପକରିଥିଲେ । ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ୧୯୦୩ ଜାନୁଆରୀ ୧ ତାରିଖରୁ ସମ୍ବଲପୁର କୋର୍ଟ କଚେରୀରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ପ୍ରଚଳିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ଥିଲା ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନର ପ୍ରଥମ ବିଜୟ ।

୧୯୦୩ ଡିସେମ୍ବର ୩ ତାରିଖରେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଘରୋଇ ସଚିବ ହେନ୍‌ରୀ ରିସଲେ ‘ରିସଲେ ସର୍କୁଲାର’ (Risley Circular) ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଦେଶ ସରକାର ଏହି ସର୍କୁଲାରକୁ ମାନିଥିଲେ । ଏହାଦ୍ୱାରା ୧୯୦୪ ଜୁଲାଇ ୧୯ ତାରିଖରୁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଦେଶରୁ ସମ୍ବଲପୁର ସହିତ ପାଟଣା, କଳାହାଣ୍ଡି, ସୋନପୁର, ବାମଣ୍ଡା ଓ ରେଢ଼ାଖୋଲ ଏବଂ ଛୋଟନାଗପୁରରୁ ଗାଙ୍ଗପୁର ଓ ବଣେଇ ଆସି ଓଡ଼ିଶା ଡିଭିଜନ ସହିତ ମିଶିଥିଲା । ଏହା ଥିଲା ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ଦିଗରେ ପ୍ରଥମ ସଫଳତା ।

୧୯୦୪ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ୫ ତାରିଖରେ ଲଢ଼ି

କର୍ଜନ ମାନ୍ୟ ଗଭର୍ଣ୍ଣରଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶା ସହିତ ଦକ୍ଷିଣରେ ଥିବା ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାଭାଷୀ ଅଞ୍ଚଳକୁ ମିଶାଇବା ପାଇଁ ଏକ ପତ୍ର ଲେଖିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ମାନ୍ୟ ଗଭର୍ଣ୍ଣର ଲଢ଼ି ଆମ୍ଭେ ଉନ୍ନତ ମତ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ୧୯୦୪ ଜୁନ୍ ୨୦ ତାରିଖରେ ମାନ୍ୟ ଗଭର୍ଣ୍ଣର ଶାସନ ସଚିବ ଏମ୍ ହାମିଲିକ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କୁ ଲେଖିଥିଲେ ଯେ ମାନ୍ୟ ପ୍ରେସିଡେନ୍‌ସିରେ ବିଭିନ୍ନ ଜାତିମାନଙ୍କର ଅବସ୍ଥାନ ଯୋଗୁଁ କେବଳ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାଭାଷୀ ଅଞ୍ଚଳର ମିଶ୍ରଣ ଏକ ଭୌଗୋଳିକ ପରିସରରେ ବାସ କରୁଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଭାଷାଭାଷୀ ଜନଗୋଷ୍ଠୀ ମଧ୍ୟରେ ଗଭୀର ସମସ୍ୟାମାନ ସୃଷ୍ଟି କରିବ । ତେଣୁ ଗଂଜାମ ଅଞ୍ଚଳ ପୂର୍ବ ପରି ମାନ୍ୟ ଅଧୀନରେ ରହିଥିଲା ।

ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଓଡ଼ିଶାର ସ୍ୱପ୍ନକୁ ସାକାର କରିବା ପାଇଁ ‘ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀ’ ତା’ର ଆନ୍ଦୋଳନାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଜାରି ରଖିଥିଲା । ମଧୁବାବୁ ୧୯୦୭ରେ ଇଂଲଣ୍ଡ ଯାତ୍ରା କରି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଭାରତ ଶାସନ ସହିତ ସମ୍ପୃକ୍ତ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇଥିଲେ । ବିହାର ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରାଦେଶିକ ଲେଜିସ୍ଲେଟିଭ କାଉନ୍‌ସିଲର ସଭ୍ୟ ଭାବେ ମଧୁବାବୁ ଓଡ଼ିଶା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ପାଇଁ ଦାବା ଉପସ୍ଥାପନା କରୁଥିଲେ । ୧୯୧୧ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ମାସରେ ଗଞ୍ଜାମର ଓଡ଼ିଆ ସମାଜର ପ୍ରତିନିଧି ଦଳ ମାନ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଭେଟି ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାଭାଷୀ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାକୁ ଦାବି କଲେ । ବାଲେଶ୍ୱରରେ ମଧ୍ୟ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀ ମାଧ୍ୟମରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉତ୍କଳ ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ପାଇଁ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ।

ବିହାର - ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନ :

୧୯୧୧ରେ ଲଢ଼ି ହାର୍ଡିଞ୍ଜ ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ସୀମା ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଘୋଷଣା କଲେ । ୧୯୧୧ ଡିସେମ୍ବର ୨୭ ତାରିଖରେ ଇଂରେଜ ସରକାର ବଙ୍ଗ ପ୍ରେସିଡେନ୍‌ସିକୁ ଭାଗ ଭାଗ କରିଦେଲେ । ୧୯୧୨ ଅଗଷ୍ଟ ୧ ତାରିଖରେ ଗଠିତ ହେଲା ବିହାର-ଓଡ଼ିଶା ନାମକ ଏକ

ନୂତନ ପ୍ରଦେଶ । ଏହାକୁ ଓଡ଼ିଆମାନେ ଗ୍ରହଣ କରି ନଥିଲେ ବରଂ ଓଡ଼ିଆ ବିଚ୍ଛିନ୍ନାଞ୍ଚଳର ଏକତ୍ରୀକରଣ କରି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ଆନ୍ଦୋଳନ ତୀବ୍ରତର କରିଥିଲେ ।

୧୯୧୨ ଏପ୍ରିଲ ୬ ଓ ୭ ତାରିଖରେ ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ‘ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀ’ର ଅଷ୍ଟମ ଅଧିବେଶନରେ ବିହାର-ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠନକୁ ମଧୁବାବୁ ବିରୋଧ କରିଥିଲେ । ସେ କହିଥିଲେ, “ବ୍ରିଟିଶ୍ ଶାସନ ଅଧୀନରେ ଏପରି କୌଣସି ଜାତି ନାହିଁ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଓଡ଼ିଶାର ଲୋକମାନଙ୍କଠାରୁ ଅଧିକ ଅନ୍ୟାୟ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ବ୍ୟବହାର ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଇଛି; ଯଦିଓ ସେମାନେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ।” ଇଂଲଣ୍ଡ ସଂସଦର କେତେକ ସଭ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମଧୁସୂଦନ ଦାସଙ୍କୁ ଦୃଢ଼ ସମର୍ଥନ ଜଣାଇ ଥିଲେ । ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀର ଦଶମ ଅଧିବେଶନରେ ୧୯୧୪ରେ ଡିସେମ୍ବର ୨୬ ଓ ୨୭ ରେ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି ମହାରାଜା କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଗଜପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆୟୋଜିତ ଜୟପୁର ରାଜା ବିକ୍ରମଦେବ ବର୍ମା କହିଥିଲେ, “ଯଦି ମୋର ଛିନ୍ନ ମସ୍ତକ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ରଖାଯାଏ, ମୋର ଦୁଇଗୋଡ଼କୁ ମାନ୍ୟାଜର ଚିକିତ୍ସାଳୟରେ ରଖାଯାଏ ଓ ମୋ ଶରୀରର ଗଣ୍ଡିକୁ ବଙ୍ଗୋପସାଗରରେ ଫିଙ୍ଗି ଦିଆଯାଏ ତେବେ କ’ଣ ମୁଁ ବଞ୍ଚି ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ? ଆମ ଉତ୍କଳ ଜନନୀ ବିକ୍ଷିପ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ି ରହିଛି । ତେଣୁ ଉତ୍କଳ ଜନନୀର ବିକ୍ଷିପ୍ତାଂଶ ଗୁଡ଼ିକର ଏକତ୍ରୀକରଣ ଦରକାର ।” ଲର୍ଡ଼ କର୍ଜନ ମଧ୍ୟ ବିହାର-ଓଡ଼ିଶା ନୂତନ ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ସମ୍ପର୍କରେ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ବିରୋଧ କରିଥିଲେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିଗରୁ ରାଜନୀତିକ ସମର୍ଥନ ଓଡ଼ିଆ ଜାତୀୟତାବାଦକୁ ଅଧିକ ଉତ୍ସାହିତ କରିଥିଲା । ବିହାର-ଓଡ଼ିଶା ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ସଭାରେ ଓଡ଼ିଆ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ଯୋଗଦାନ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ଗଠନ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଅଧିକ ଦୂରାନ୍ୱିତ କରିଥିଲା ।

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

୧୯୧୨ ଫେବୃଆରୀ ୧ ତାରିଖରେ ଇଂଲଣ୍ଡର ଲର୍ଡ଼ ସଭାରେ ଭାରତର ପୂର୍ବତନ ବଡ଼ଲାଟ୍ ଲର୍ଡ଼ କର୍ଜନ ବିହାର-ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠନକୁ ସମାଲୋଚନା କରି କହିଥିଲେ

“ଏହା ଏକ ଗୁରୁତର ତ୍ରୁଟି- ଯାହା ଚିରସ୍ଥାୟୀ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଓଡ଼ିଆମାନେ ଯଦି ଏକ ଆନ୍ଦୋଳନ ପ୍ରିୟ ଜାତି ହୋଇଥାନ୍ତେ; ଯାହା ସେମାନେ ନୁହନ୍ତି, ସେମାନେ ଅଳ୍ପ ସମୟରେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତିବାଦ ଜଣେଇଥାନ୍ତେ ।”

ମଞ୍ଜେଶୁ - ଚେମସ୍‌ଫୋର୍ଡ଼ ଖସଡ଼ା :

୧୯୧୭ ମସିହାରେ ଭାରତ ସଚିବ ଇ.ଏସ୍. ମଞ୍ଜେଶୁ ଭାରତରେ ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଶାସନର ବିକାଶ ନିମନ୍ତେ ବଡ଼ଲାଟ୍ ଲର୍ଡ଼ ଚେମସ୍‌ଫୋର୍ଡ଼ଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରିବା ପାଇଁ ଭାରତ ଆସିଥିଲେ । ୧୯୧୭ ଡିସେମ୍ବର ୧୧ରେ ‘ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀ’ ତରଫରୁ ମଧୁବାବୁଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ସାତଜଣ ସଭ୍ୟ ବିଶିଷ୍ଟ ଏକ କମିଟି କଲିକତା ଠାରେ ମଞ୍ଜେଶୁ ଓ ଚେମସ୍‌ଫୋର୍ଡ଼ଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାଭାଷୀ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକର ମିଶ୍ରଣ ସମ୍ପର୍କରେ ଏକ ଦାବି ପତ୍ର ଦେଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ୧୯୧୮ରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ‘ମଞ୍ଜେଶୁ ଚେମସ୍‌ଫୋର୍ଡ଼ ଖସଡ଼ା’ରେ ଓଡ଼ିଶାର ବିଚ୍ଛିନ୍ନାଞ୍ଚଳ ଏକତ୍ରୀକରଣ ନିମନ୍ତେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶାସନ ଯୋଜନା ନଥିଲା । ୧୯୧୯ ଭାରତ ଆଇନରେ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କ ପାଇଁ କୌଣସି ସୁବିଧା ରଖାଯାଇ ନଥିଲା । ଏହା ଓଡ଼ିଶାବାସୀଙ୍କ ମନରେ ଦୁଃଖ ଦେଇଥିଲା ।

ସିହ୍ନା ପ୍ରସ୍ତାବ :

୧୯୧୯ରେ ‘ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀ’ର ପୁରୀ ଅଧିବେଶନରେ ବିହାର ପ୍ରତନିଧି ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ସିହ୍ନା ଏବଂ କନିକା ରାଜା ରାଜେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜଦେଓଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ରରେ ସମ୍ରାଟଙ୍କ ବିଧାୟକ ପରିଷଦରେ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ଦାବି ଉତ୍ଥାପନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା । ୧୯୨୦ ଫେବୃଆରୀ ୨୦ରେ ପରିଷଦରେ ସିହ୍ନା ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ବଙ୍ଗ, ମାନ୍ୟ ଓ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଦେଶରେ ଥିବା ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାଭାଷୀ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକୁ ବିହାର-ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶର ଓଡ଼ିଶା ଡିଭିଜନରେ ମିଶାଇ ଦିଆଯାଉ । ଏଥିପାଇଁ ଏକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ନିମିତ୍ତ ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କର ଏକ ମିଳିତ କମିଟି ନିଯୁକ୍ତ

କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ରାଜେନ୍ଦ୍ରନାରାୟଣ ଭଞ୍ଜଦେଓ ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ସମର୍ଥନ କରିଥିଲେ । ସିନ୍ଧୁଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବ ଉପରେ ଭାରତ ସରକାର ସମ୍ପୃକ୍ତ ପ୍ରାଦେଶିକ ସରକାରଙ୍କର ମତ ଚାହିଁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ବଙ୍ଗ, ମାୟାଜ ଓ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଦେଶ ସରକାର ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବରେ ରାଜି ହୋଇନଥିଲେ । ବିହାର-ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଓଡ଼ିଶାକୁ ଏକ ଉପ-ପ୍ରଦେଶ ପାହ୍ୟା ଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ । ଏହି ବିଫଳତା ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ତୀବ୍ରତର କରିଥିଲା ।

(ବିଶ୍ୱନାଥ କର)

୧୯୨୧ ମସିହାରେ ବିହାର-ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନ ପରିଷଦରେ ସଭ୍ୟ ବିଶ୍ୱନାଥ କର ଓ ମାୟାଜ ବିଧାନ ପରିଷଦରେ ସଭ୍ୟ ଶଶିଭୂଷଣ ରଥ ସମସ୍ତ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାଭାଷୀ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଏକ ଶାସନ ଅଧୀନସ୍ଥ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଗତ କରିଥିଲେ । ବିଶ୍ୱନାଥ କରଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବ ସମ୍ପୃକ୍ତ ପରିଷଦରେ ଗୃହୀତ ହୋଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଶଶିଭୂଷଣଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ମାୟାଜ ଗଭର୍ଣ୍ଣର ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିଦେଇଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିଧାୟକ ପରିଷଦରେ ପଣ୍ଡିତ ନୀଳକଣ୍ଠ ଦାସ ଓ ଭୁବନାନନ୍ଦ ଦାସ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାଭାଷୀ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକର ଓଡ଼ିଶାରେ ମିଶ୍ରଣ ସପକ୍ଷରେ ଯୁକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ।

ଫିଲିପ୍ ତତ୍ କମିଟି :

ଦୀର୍ଘ ଦିନ ଧରି ଗଞ୍ଜାମର ଓଡ଼ିଆ ଲୋକ ଓଡ଼ିଶା ସହିତ ମିଶିବାକୁ ଦାବି କରି ଆସୁଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ମାୟାଜ ସରକାରଙ୍କ ମନୋବୃତ୍ତିରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇ ନ ଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶାବାସୀଙ୍କ ବାରମ୍ବାର ଦାବି ଫଳରେ ଜଂରେଜ ସରକାର ୧୯୨୪ ଶେଷଭାଗରେ ଏକ ଦୁଇ ଜଣିଆ କମିଟି ନିଯୁକ୍ତ କଲେ । ଗଞ୍ଜାମର ଓଡ଼ିଶାରେ ମିଶ୍ରଣ ଦାବିର ଯଥାର୍ଥତା ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବାପାଇଁ ଗଠିତ ଏହି କମିଟିରେ ଗଡ଼ଜାତ ରାଜ୍ୟ ସମୂହର ପଲିଟିକାଲ୍ ଏଜେଣ୍ଟ ସି.ଏଲ୍. ଫିଲିପ୍ ଓ ମାୟାଜ ପ୍ରେସିଡେନ୍ସିର ବେଲା ଜିଲ୍ଲାର ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଏ.ସି.ତତ୍ ସଦସ୍ୟ ଥିଲେ । ଏହି କମିଟି ‘ଫିଲିପ୍ ତତ୍ କମିଟି’ ନାମରେ ପରିଚିତ । ଏହି କମିଟି ନିକଟରେ ମହାରାଜା କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଗଜପତି ବହୁ ଐତିହାସିକ ତଥ୍ୟ ପରିବେଷଣ କରି ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାଭାଷୀ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଓଡ଼ିଶା ସହିତ ମିଶାଇବା ପାଇଁ ଦୃଢ଼ ଯୁକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ।

ତାଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ ‘ଫିଲିପ୍ ତତ୍ କମିଟି’ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉତ୍କଳ ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ନିମନ୍ତେ ସୁପାରିସ କରିଥିଲେ । ମାୟାଜ ସରକାର ଏହାକୁ ବିରୋଧ କରିବାରୁ ଏହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇ ପାରିଲାନାହିଁ; କିନ୍ତୁ ଏହା ଦକ୍ଷିଣର ମଞ୍ଜୁଷା, ଜଳନ୍ତର ଓ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି ଆଦି ଅଞ୍ଚଳର ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା ଏବଂ ସେମାନେ ଉତ୍କଳ ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ନିମନ୍ତେ ସେମାନଙ୍କ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ।

ସାଇମନ କମିଶନ :

୧୯୨୮ ମସିହା ଫେବୃୟାରୀ ୩ ତାରିଖରେ ସାଇମନ କମିଶନ ଭାରତରେ ପଦାର୍ପଣ କରିଥିଲା । ସାଇମନ କମିଶନକୁ ଭାରତୀୟ କଂଗ୍ରେସ ଓ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରାଦେଶିକ କଂଗ୍ରେସ ବାସନ୍ଦ କରିଥିଲା କିନ୍ତୁ କମିଶନକୁ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀର ସଭ୍ୟମାନେ ପାଟନା ଠାରେ ସ୍ୱାଗତ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଜଣାଇଥିଲେ । ରାଜେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ଭଞ୍ଜଦେଓ, ବ୍ରଜ ସୁନ୍ଦର ଦାସ ଓ ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ମହାନ୍ତି କମିଶନଙ୍କ ନିକଟରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ସାଇମନ କମିଶନ ମାୟାଜରେ ପହଞ୍ଚିଲା ପରେ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଗଜପତି ତାଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତକରି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ନିମନ୍ତେ ବଳିଷ୍ଠ ଯୁକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ସାଇମନ କମିଶନଙ୍କ ହୃଦବୋଧ ହୋଇଥିଲା ଯେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ଗଠନ ଦାବିର ସମ୍ଭବ ବିଚାର ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ ।

ଅଟଳି ସବ୍ କମିଟି :

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ସମ୍ପର୍କରେ ମତାମତ ଦେବା ନିମନ୍ତେ ସାଧାରଣ କମିଶନର ଅନ୍ୟତମ ସଦସ୍ୟ ସି.ଆର୍. ଅଟ୍‌ଲିଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଏକ ସବ୍‌କମିଟି ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାର ଅନ୍ୟ ସଦସ୍ୟମାନେ ଥିଲେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିଧାନ ସଭାର ସଦସ୍ୟ ଡକ୍ଟର ସୁରଞ୍ଜିତ ଏବଂ ବିହାର ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନ ପରିଷଦର ଓଡ଼ିଆ ସଦସ୍ୟ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ଭଞ୍ଜଦେଓ ଓ ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ମହାନ୍ତି । କମିଟିର ସୁପାରିସ ଥିଲା- “ଓଡ଼ିଆ ମାନଙ୍କର ଦାବି ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଏବଂ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସାର୍ବଜନୀନ ମତ ।” ଏହି ସବ୍‌କମିଟି ଓଡ଼ିଶା ଡିଭିଜନ, ଅନୁଗୁଳ, ବଙ୍ଗର ମେଦିନୀପୁର, ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ପ୍ରେସିଡେନ୍‌ସିର ଗଞ୍ଜାମ ଅଞ୍ଚଳ ଓ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଦେଶର ଖଡ଼ିଆଳ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଏକତ୍ର କରି ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ପାଇଁ ସୁପାରିସ କରିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏହା ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ସରକାରଙ୍କ ବିରୋଧ ଯୋଗୁଁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇ ପାରି ନଥିଲା ।

ପ୍ରଥମ ଗୋଲ ଟେବୁଲ ବୈଠକ :

୧୯୩୦ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ୧୨ରୁ ୧୯୩୧ ଜାନୁୟାରୀ ୧୯ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ମନଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ପ୍ରଥମ ଗୋଲ ଟେବୁଲ ବୈଠକରେ ବିହାର-ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମନୋନୀତ ହୋଇ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱରେ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି ମହାରାଜା କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଗଜପତି ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଇଂଲଣ୍ଡରେ ଗୋଲ ଟେବୁଲ ବୈଠକରେ ଓ ଏହା ବାହାରେ ସେ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ଦାବି ଉପସ୍ଥାପିତ କରିଥିଲେ । ଏ ସଂକ୍ରାନ୍ତିରେ ସେ ‘ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କ ଦାବି ଓ ଯୁକ୍ତି’ ନାମକ ଏକ ପୁସ୍ତିକା ବୈଠକର ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ ବିତରଣ କରିଥିଲେ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଲକ୍ଷ୍ମନଠାରେ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଇଂଲଣ୍ଡର ଭାରତ ସଚିବ ସାମୁଏଲ୍ ହୋରଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରି ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କର ଦାବି ସମ୍ପର୍କରେ ଅବଗତ କରାଇଥିଲେ । ୧୯୩୧ ଜାନୁୟାରୀ ୧୬ ତାରିଖରେ ମହାରାଜା କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଏକ ଐତିହାସିକ ଭାଷଣ

ମାଧ୍ୟମରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠନର ଯୌକ୍ତିକତା ଉପସ୍ଥାପିତ କରିଥିଲେ ।

ତୁମ ପାଇଁ କାମ

ଗୋଲ ଟେବୁଲ ବୈଠକ ଚାଲିଥିବା ବେଳେ ଇଂଲଣ୍ଡର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ କିଏ ଥିଲେ ?

ମହାରାଜା କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଅକାଟ୍ୟ ଯୁକ୍ତି ଓ ଅକ୍ଳାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମ ଯୋଗୁଁ ଇଂରେଜ ସରକାର ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ଦାବିକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ । ଏହାଦ୍ୱାରା ମଧୁସୂଦନ ଦାସଙ୍କ ଦୀର୍ଘ କଠିନ ପରିଶ୍ରମକୁ ଫଳପ୍ରସୂ କରିବାରେ ଗଜପତି ସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲେ ।

ଏହା ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଥିଲା ଗର୍ବ ଓ ଉଲ୍ଲାସର ବିଷୟ । କଂଗ୍ରେସ ପ୍ରଥମ ଗୋଲ ଟେବୁଲ ବୈଠକ ବର୍ଜନ କରିଥିବା ସ୍ଥଳେ ମହାରାଜା କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଏଥିରେ ଯୋଗଦେଇ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ଗଠନ ପାଇଁ ଯେଉଁ ଅବଦାନ ଦେଇଗଲେ ତାହା ଓଡ଼ିଶାବାସୀଙ୍କ ଚିରସ୍ମରଣୀୟ ହୋଇରହିବ ।

ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସରେ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରସଙ୍ଗ :

୧୯୩୧ ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୯ରେ କରାଚୀଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସର ଅଧିବେଶନରେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ଗଠନ ଦାବି ସମ୍ପର୍କରେ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ ଅବଗତ କରାଇଥିଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଏହି ଦାବିପ୍ରତି ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ଥନ ପ୍ରକାଶ କରିବା ସହିତ ଦ୍ୱିତୀୟ ଗୋଲ ଟେବୁଲ ବୈଠକରେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉତ୍ଥାପନ କରିବେ ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଲେ । ୧୯୩୧ ମେ ୩ ତାରିଖରେ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରାଦେଶିକ କଂଗ୍ରେସ ସଭାରେ ଏକ ପୃଥକ୍ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ଉପରେ ତାପ ପକାଇବାକୁ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଗତ ପ୍ରସ୍ତାବ ସର୍ବସମ୍ମତ କ୍ରମେ ଗୃହୀତ ହୋଇଥିଲା । ସବୁ ସ୍ତରରେ ଏ ବିଷୟରେ କ୍ରମାଗତ ଭାବେ ଆଲୋଚନା କରିବା ପାଇଁ ପଣ୍ଡିତ ନୀଳକଣ୍ଠ ଦାସଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଏକ କମିଟି ଗଠନ କରାଗଲା । ଏହି କମିଟିର ଅନ୍ୟ ସଦସ୍ୟମାନେ ଥିଲେ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀ, ଲିଙ୍ଗରାଜ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ଶଶିଭୂଷଣ ରଥ,

ନିରଞ୍ଜନ ପଟ୍ଟନାୟକ, ମୁକୁନ୍ଦ ପ୍ରସାଦ ଦାସ, ବିଚିତ୍ରାନନ୍ଦ ଦାସ ଓ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାରାୟଣ ମିଶ୍ର । ଏହିରି ଭାବେ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ଥନ ଦେଲା ।

ସୀମା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କମିଟି :

୧୯୩୧ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୩ରେ ଭାରତ ସରକାର ତିନି ସଦସ୍ୟ ବିଶିଷ୍ଟ ଏକ ସୀମା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କମିଟି ନିଯୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ଏହି କମିଟିର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଥିଲେ ସାମୁଏଲ ଓ'ଡନେଲ ଓ ଅନ୍ୟ ଦୁଇ ଜଣ ସଭ୍ୟ ଥିଲେ ବମ୍ବେର ଏଚ.ଏମ.ମେହେଟ୍ଟା ଓ ଆସାମର ଟି.ଆର ଫୁକନ । ଏହି କମିଟିରେ ମହାରାଜା କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଗଜପତି ନାରାୟଣ ଦେବ, ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ସିହ୍ନା ଓ ସି.ଭି.ଏସ୍ ନରସିଂହ ରାଜୁ ସହଯୋଗୀ ସଦସ୍ୟ ରୂପେ ରହିଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ତେଲୁଗୁମାନେ ମାୟାଜରୁ ଓଡ଼ିଶାକୁ କୌଣସି ଅଞ୍ଚଳ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯିବ ନାହିଁ ବୋଲି ଦୃଢ଼ ମତପୋଷଣ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି ମହାରାଜାଙ୍କ ସମର୍ଥନ ଏବଂ ପ୍ରେରଣାରେ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡିର ଓଡ଼ିଆ ମାନେ ଏବଂ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି ଉତ୍କଳ ହିତୈଷିଣୀ ସମାଜର ସଭ୍ୟମାନେ ଓଡ଼ିଶାରେ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡିକୁ ମିଶାଇ ଦେବା ପାଇଁ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ଓ'ଡନେଲ କମିଟି ଆଗରେ ଦାବି ଜଣାଇ ଥିଲେ । ମହାରାଜା ନିଜେ ତାଙ୍କ ଜମିଦାରୀକୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ମିଶାଇ ଦେବାପାଇଁ ଆପ୍ରାଣ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ ।

ଓ'ଡନେଲ କମିଟିର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରି ନଥିଲା, କାରଣ ଏଥିରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶରୁ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି, ମଞ୍ଜୁଷା, ମେଦିନୀପୁର ଏବଂ ସିଂହଭୂମିକୁ ବାଦ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଏହାର ପ୍ରତିବାଦ କରିବା ପାଇଁ ୧୯୩୨ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୨୧ରେ ବ୍ରହ୍ମପୁରଠାରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ମହାନ୍ତିଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ସହରରେ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀର ଏକ ଜରୁରୀ ଅଧିବେଶନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଅଧିବେଶନରେ ଓ'ଡନେଲ କମିଟିର ପ୍ରତିକୂଳ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବିରୋଧରେ ବଡ଼ଲାଟଙ୍କୁ ଅବଗତ କରାଇବା ପାଇଁ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି ମହାରାଜାଙ୍କ ଅଧିନାୟକତ୍ୱରେ ଏକ କମିଟି

ଗଠାଯାଇଥିଲା । ଏହି କମିଟି ୧୯୩୨ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୭ ତାରିଖରେ ସିମଳା ଠାରେ ବଡ଼ଲାଟ ଲର୍ଡ଼ ଫ୍ରିଲିଙ୍ଗ୍‌ଡନ୍‌ଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ । ଏହା ପୂର୍ବରୁ ୧୯୩୨ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨ରେ ବିହାର-ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନ ପରିଷଦରେ ବେସରକାରୀ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶା ସୀମା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କମିଟିର ଅଯୌକ୍ତିକ ନିଷ୍ପତ୍ତିର ନିନ୍ଦା କରାଯିବା ସହିତ ତୁରନ୍ତ ଏକ ପୃଥକ୍ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ମହାନ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଗତ ଓ ମଧୁସୂଦନ ରାଜାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧିତ ପ୍ରସ୍ତାବ ସମସ୍ତ ବେସରକାରୀ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସର୍ବସମ୍ମତ ଭାବେ ଗୃହୀତ ହୋଇଥିଲା ।

ସରକାରଙ୍କ ଶ୍ୱେତପତ୍ର :

ତୃତୀୟ ଗୋଲ ଟେବୁଲ୍ ବୈଠକ ପରେ ୧୯୩୨ ଡିସେମ୍ବର ୨୪ରେ ଭାରତ ସଚିବ ସାମୁଏଲ୍ ହୋର୍ ଭାରତ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସାମ୍ବିଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ପୃଥକ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠନର ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ । ୧୯୩୩ ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୭ ତାରିଖରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ସମ୍ପର୍କରେ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ଏକ ଶ୍ୱେତ ପତ୍ର ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ଏଥିରେ ଓଡ଼ିଶା ଏକ ରାଜ୍ୟପାଳ ଶାସିତ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ପ୍ରଦେଶ ରୂପେ ଗଠିତ ହେବ ବୋଲି ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଓଡ଼ିଶାର କ୍ଷେତ୍ରଫଳ ୩୩ ହଜାର ବର୍ଗ ମାଇଲରୁ ହ୍ରାସ କରାଯାଇ ୨୧,୫୪୫ ବର୍ଗ ମାଇଲ ରଖାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଶ୍ୱେତପତ୍ରରେ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶରୁ ଜୟପୁର ଏବଂ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡିକୁ ବାଦ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ମଧୁସୂଦନଙ୍କ ସବିଶେଷ ଆବେଦନ କ୍ରମେ ୧୯୩୩ ଜୁଲାଇ ୩ ତାରିଖରେ ଲଣ୍ଡନ ଠାରେ ସାମୁଏଲ୍ ହୋର୍‌ଙ୍କ ନିକଟରେ ପାରଳା ମହାରାଜା, କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଗଜପତି, ଖଲ୍ଲୀକୋଟ ରାଜା ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ଓ ଭଗବାନ ଦାସ ପ୍ରମୁଖ ଓଡ଼ିଶା ସୀମାର ପୁନଃନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ଇଂରେଜ ସରକାର ଜୟପୁରର ମିଶ୍ରଣ ପାଇଁ ରାଜି ହୋଇଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡିର ମିଶ୍ରଣ ପାଇଁ ଅମଙ୍ଗ ହୋଇଥିଲେ ।

୧୯୩୪ ଫେବୃୟାରୀ ୪ରେ ମଧୁସୂଦନ ଦାସଙ୍କ

ପରଲୋକ ଗମନ ପରେ ସେହି ବର୍ଷ ଫେବୃଆରୀ ୧୧ରେ କଟକଠାରେ ଗଞ୍ଜାମର ମଧୁସୂଦନ ପାଣିଗ୍ରାହୀଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ବରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀର ତ୍ରୟୋବିଂଶ ଅଧିବେଶନରେ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି ଓ ଏବଂ ଜୟପୁର ଜମିଦାରୀ ଓଡ଼ିଶାରେ ମିଶାଇବା ପାଇଁ ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା ।

ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡିର ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ ତେଲୁଗୁ ହୋଇଥିବାରୁ ଇଂରେଜ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏହାକୁ ଓଡ଼ିଶାକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାକୁ ରାଜିହୋଇ ନ ଥିଲେ, ତେଣୁ ମହାରାଜା କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ତାଙ୍କର ଜମିଦାରୀକୁ ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ଓ ଓଡ଼ିଶା ମଧ୍ୟରେ ବିଭାଜନ କରିବାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ । ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି ସହର ସମେତ ତାଙ୍କ ଜମିଦାରୀର କିଛି ଅଂଶ ଓଡ଼ିଶାରେ ମିଶାଇବା ପାଇଁ ସେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ ।

ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀଦ୍ବାରା ଅଧିକାରପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ମହାରାଜା କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଗଜପତି ୧୯୩୪ ମେ ମାସରୁ ଦୀର୍ଘକାଳ ଲକ୍ଷ୍ମନରେ ଅବସ୍ଥାନ କଲେ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାରେ ସୀମା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ସମ୍ପର୍କରେ ଭାରତ ତଥା ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ସରକାରଙ୍କର ତୀବ୍ର ବିରୋଧ ସତ୍ତ୍ୱେ ସନ୍ତୋଷଜନକ ଭାବେ ସୀମା ସ୍ଥିରୀକୃତ କରି ଜୟପୁର ଜମିଦାରୀ ଓ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି ଜମିଦାରୀର ଏକ ଅଂଶ ଓଡ଼ିଶାର ସୀମାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି ପାରିଲେ ।

ମିଳିତ ସଂସଦୀୟ କମିଟି :

୧୯୩୩ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ମାସରେ ବ୍ରିଟିଶ ପାର୍ଲିାମେଣ୍ଟର ଉଭୟ ଗୃହର ୧୬ ଜଣ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ନେଇ ଲର୍ଡ୍

ଲିନଲିଥିଗୋଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଏକ ‘ମିଳିତ ସଂସଦୀୟ କମିଟି’ ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା । ୧୯୩୪ ନଭେମ୍ବରରେ କମିଟି ତାଙ୍କ ବିବରଣୀରେ ଶ୍ଵେତପତ୍ରରେ ଘୋଷିତ ନୂତନ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ସହିତ ସୀମା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କମିଟି ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଜୟପୁର ଜମିଦାରୀର ଅଂଶ, ଜଳନ୍ତର ସାଲିହା ଏବଂ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି ସହର ସମେତ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି ଜମିଦାରୀର ଏକ ଅଂଶକୁ ଯୋଗ କଲା । ଏହାଦ୍ବାରା ଶ୍ଵେତପତ୍ରରେ ଥିବା ଓଡ଼ିଶାର କ୍ଷେତ୍ରଫଳ ୨୧,୫୫୫ ବର୍ଗ ମାଇଲରୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇ ୩୨,୬୯୫ ବର୍ଗ ମାଇଲ ହେଲା ।

୧୯୩୫ ଭାରତ ଶାସନ ଆଇନ ଏବଂ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ :

୧୯୩୫ ମସିହାରେ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ବାରା ପ୍ରଣୀତ ହେଲା ‘ଭାରତ ଶାସନ ଆଇନ’ । ଏହି ଆଇନର ଧାରା ୨୮୯ ଅନୁସାରେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ନୂତନ ପ୍ରଦେଶ ଭାବରେ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଗଲା । ୧୯୩୬ ମାର୍ଚ୍ଚ ୩ ତାରିଖରେ ‘ଭାରତ ଶାସନ (ଓଡ଼ିଶା ଗଠନ) ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ୧୯୩୬’ ଇଂରେଜ ସମ୍ରାଟଙ୍କ ଦ୍ବାରା ଘୋଷିତ ହେଲା । ଫଳସ୍ୱରୂପ ୧୯୩୬ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ୧ ତାରିଖରେ ସୃଷ୍ଟିହେଲା ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କର ଚିର ଈର୍ପସିତ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ । ଭାରତରେ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଥମ ଭାଷା ଭିତ୍ତିକ ରାଜ୍ୟ । ଏହିଦିନଟି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଗର୍ବ ଓ ଗୌରବର ଦିନ । ବହୁ ଦିନର ଖଣ୍ଡିତ ଉତ୍କଳଜନନୀ ତା’ର ବରପୁତ୍ରମାନଙ୍କର ଚେଷ୍ଟା ଓ ବଳିଦାନ ଯୋଗୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇପାରିଥିଲା ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ପ୍ରାୟ ୬୦ ଗୋଟି ଶବ୍ଦରେ ଲେଖ ।

- (କ) ଉନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଓଡ଼ିଶାର ଭୌଗୋଳିକ ସ୍ଥିତି କ'ଣ ଥିଲା ?
- (ଖ) ଓଡ଼ିଶାର ଭାଷା ଆନ୍ଦୋଳନ କେଉଁ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ?
- (ଗ) ସାହିତ୍ୟିକମାନଙ୍କର ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଅବଦାନ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କର ।
- (ଘ) ସମ୍ବଲପୁରର କୋର୍ଟ କଚେରୀରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଉଚ୍ଛେଦ ହେଲା ପରେ କ'ଣ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା ?
- (ଙ) ଲଡ଼ି କର୍ଜନଙ୍କ ସ୍ମୃତି ଓଡ଼ିଶା ଗଠନର ଆଭିମୁଖ୍ୟ କ'ଣ ଥିଲା ?
- (ଚ) ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀର ଅଷ୍ଟମ ଅଧିବେଶନରେ ମଧୁସୂଦନ ଦାସ ଏବଂ ଦଶମ ଅଧିବେଶନରେ ଜୟପୁରର ରାଜା ବିକ୍ରମଦେବ ବର୍ମା କ'ଣ କହିଥିଲେ ?
- (ଛ) ସିନ୍ଧୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ସମ୍ପର୍କରେ ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ ?
- (ଜ) ଫିଲିପ୍ ଡଫ୍ କମିଟି କେବେ, କାହିଁକି ଓ କିପରି ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା ?
- (ଝ) ପ୍ରଥମ ଗୋଲଟେବୁଲ ବୈଠକରେ ଭାଗ ନେବାକୁ ଯାଇଥିବା ସମୟରେ ଇଂଲଣ୍ଡରେ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଗଜପତିଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀ କ'ଣ ଥିଲା ?
- (ଞ) ଓ'ଡ଼ନେଲ୍ କମିଟି କାହିଁକି ଓ କିପରି ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଓଡ଼ିଆମାନେ କାହିଁକି ଏହାର ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ନଥିଲେ ?

୨. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ପ୍ରାୟ ୨୦ ଗୋଟି ଶବ୍ଦରେ ଲେଖ ।

- (କ) ଗଞ୍ଜାମ ଓ ସମ୍ବଲପୁର ଯଥାକ୍ରମେ କେଉଁ ମସିହାରେ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଅଧିକୃତ ହୋଇଥିଲା ?
- (ଖ) ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଗଞ୍ଜାମବାସୀ କିପରି ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ?
- (ଗ) କିଏ ଏବଂ କେବେ ସମ୍ବଲପୁରର କୋର୍ଟ କଚେରୀରୁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଉଚ୍ଛେଦ କରି ହିନ୍ଦୀ ଭାଷା ପ୍ରଚଳନ କରିଥିଲେ ?
- (ଘ) ନୀଳମଣି ବିଦ୍ୟାରତ୍ନ କେଉଁ ପଦ୍ଧତିରେ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ଭାଷାନୀତିର ସମାଲୋଚନା କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ କିଏ ତାଙ୍କୁ ଅଭିନନ୍ଦନ ଜଣାଇଥିଲେ ?
- (ଙ) ଲଡ଼ି କର୍ଜନ ଓଡ଼ିଶା ଗସ୍ତରେ ଆସିବା ଦ୍ଵାରା କି ଲାଭ ହୋଇଥିଲା ?
- (ଚ) 'ରିସଲେ ସର୍କୁଲାର' କେବେ ଓ କାହା ଦ୍ଵାରା ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା ?
- (ଛ) ସାଇମନ କମିଶନ ଭାରତ ଗସ୍ତବେଳେ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀର ସଭ୍ୟମାନେ କେଉଁଠାରେ ଓ କାହିଁକି ତାଙ୍କୁ ଭେଟିଥିଲେ ?
- (ଜ) ଅର୍ଚ୍ଚି ସବ୍ କମିଟିରେ ଓଡ଼ିଆ ସଦସ୍ୟ କେଉଁମାନେ ଥିଲେ ?
- (ଝ) ଅର୍ଚ୍ଚି ସବ୍ କମିଟିରେ କେଉଁ ଅଞ୍ଚଳକୁ ନେଇ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ପାଇଁ ସୁପାରିସ କରିଥିଲା ?
- (ଞ) କେବେ ଓ କେଉଁଠାରେ ସ୍ମୃତି ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ସମ୍ପର୍କରେ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ ଅବଗତ କରାଯାଇଥିଲା ?

- (ଟ) ଓ'ଡନେଲ କମିଟି ପ୍ରସ୍ତାବର ପ୍ରତିବାଦ କରିବା ପାଇଁ କେବେ ଏବଂ କେଉଁଠାରେ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀର ଜରୁରୀ ଅଧିବେଶନ ବସିଥିଲା ?
- (ଠ) ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ସମ୍ପର୍କରେ ଶ୍ୱେତପତ୍ର କେବେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା ଏବଂ ଏଥିରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଓଡ଼ିଶାର କ୍ଷେତ୍ରଫଳ କେତେ ଥିଲା ?
- (ଡ) ଶ୍ୱେତପତ୍ରରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଓଡ଼ିଶାରୁ କେଉଁ ଅଞ୍ଚଳ ଗୁଡ଼ିକ ବାଦ୍ ଦିଆଯାଇଥିଲା ?
- (ଢ) ଭାରତ ଶାସନ ଆଇନ ୧୯୩୫ର କେଉଁ ଧାରାରେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଏକ ପୃଥକ ପ୍ରଦେଶ ଭାବେ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଗଲା ଏବଂ କେବେ 'ଭାରତ ଶାସନ (ଓଡ଼ିଶା ଗଠନ) ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ୧୯୩୬' ଘୋଷିତ ହେଲା ?

୩. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଲେଖ ।

- (କ) ବଙ୍ଗ ପ୍ରେସିଡେନ୍ସି ସହିତ କେଉଁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାଭାଷୀ ଅଞ୍ଚଳ ମିଶି ରହିଥିଲା ?
- (ଖ) ଓଡ଼ିଶାର କେଉଁ ଗଭର୍ଣ୍ଣର ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟ ବିରୋଧୀ ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ବିରୋଧ କରିଥିଲେ ?
- (ଗ) ୧୮୮୮ରେ ଓଡ଼ିଶା ଗସ୍ତରେ ଆସିଥିବା ବଙ୍ଗର ଗଭର୍ଣ୍ଣର କିଏ ଥିଲେ ?
- (ଘ) ସାର ଆଣ୍ଟୋନିଓ କିଏ ଥିଲେ ?
- (ଙ) ସମ୍ବଲପୁର କୋର୍ଟ କଚେରୀରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା କେବେଠାରୁ ପୁନଃପ୍ରଚଳିତ ହୋଇଥିଲା ?
- (ଚ) ଲର୍ଡ୍ ଆମ୍ବୁଲ୍ କିଏ ଥିଲେ ?
- (ଛ) ବିହାର-ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ କେବେ ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା ?
- (ଜ) ବଙ୍ଗ, ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ଓ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଦେଶ ସରକାର ସିହ୍ନାଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବା ପରେ ବିହାର-ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଓଡ଼ିଶା ପାଇଁ କ'ଣ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ ?
- (ଝ) କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିଧାୟକ ପରିଷଦର କେଉଁ ସଦସ୍ୟ ଅର୍ଚ୍ଚି ସର୍ବ କମିଟିର ସଦସ୍ୟ ଥିଲେ ?
- (ଞ) ଓ'ଡନେଲ କମିଟି କେବେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲା ?
- (ଟ) ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡିର କେଉଁ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡିକୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ମିଶାଇବା ପାଇଁ ଓ'ଡନେଲ କମିଟି ନିକଟରେ ଦାବି କରିଥିଲେ ?
- (ଠ) ତୃତୀୟ ଗୋଲ୍ ଟେବୁଲ୍ ବୈଠକ ପରେ କିଏ ପୃଥକ୍ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠନର ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ?
- (ଡ) ମିଳିତ ସଂସଦୀୟ କମିଟି ପ୍ରସ୍ତାବରେ ଓଡ଼ିଶାର କ୍ଷେତ୍ରଫଳ କେତେ ବର୍ଗମାଇଲକୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଥିଲା ?
- (ଢ) ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ କେବେ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା ?

୪. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଚାରିଗୋଟି ବିକଳ୍ପ ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ୍ ଉତ୍ତରଟି ବାଛି ତା'ର କ୍ରମିକ ନମ୍ବର ସହିତ ଲେଖ ।

- (କ) ସମ୍ବଲପୁରର କେତେକ ନେତୃସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି କେଉଁଠାରେ କର୍ଜନଙ୍କୁ ଏକ ସ୍ମାରକପତ୍ର ଦେଇଥିଲେ ?
(i) କଲିକତା (ii) ଦିଲ୍ଲୀ (iii) ସିମଳା (iv) କଟକ
- (ଖ) କେଉଁ ଅଞ୍ଚଳଟି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଦେଶର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନ ଥିଲା ?
(i) ବାମନା (ii) ସୋନପୁର (iii) ବଣାଇ (iv) ରେଡ଼ାଖୋଲ

- (ଗ) ଲର୍ଡ୍ କର୍କନ କେବେ ମାୟାଜ ଗଭର୍ଣ୍ଣରଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାଭାଷୀ ଅଞ୍ଚଳ ମିଶ୍ରଣର ଯୌକ୍ତିକତା ବିଷୟରେ ଲେଖିଥିଲେ ?
- (i) ୧୯୦୩ ଡିସେମ୍ବର ୩ (ii) ୧୯୦୪ ଜାନୁୟାରୀ ୫
(iii) ୧୯୦୪ ଜୁନ୍ ୨୦ (iv) ୧୯୦୫ ଜୁଲାଇ ୧୯
- (ଘ) କାହା ନେତୃତ୍ୱରେ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀର ସାତଜଣିଆ କମିଟି ଦ୍ୱାରା ମଣ୍ଡେଗୁ ଓ ଚେମ୍ବୱୋର୍ଡ଼ଙ୍କୁ ଦାବିପତ୍ର ଦିଆଯାଇଥିଲା ?
- (i) କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଗଜପତି (ii) ବିକ୍ରମଦେବ ଶର୍ମା
(iii) ମଧୁସୂଦନ ଦାସ (iv) ରାଜେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ଭଞ୍ଜ
- (ଙ) କିଏ ମାୟାଜ ବିଧାନ ପରିଷଦର ସଦସ୍ୟ ଥିଲେ ?
- (i) ବିଶ୍ୱନାଥ କର (ii) ଶଶିଭୂଷଣ ରଥ
(iii) ନୀଳକଣ୍ଠ ଦାସ (iv) ଭୁବନାନନ୍ଦ ଦାସ
- (ଚ) ଫିଲିପ୍-ଡଫ୍ କମିଟି କେବେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲା ?
- (i) ୧୯୧୯ (ii) ୧୯୨୧ (iii) ୧୯୨୪ (iv) ୧୯୨୮
- (ଛ) କେବେ ମହାରାଜା କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଇଂଲଣ୍ଡରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ସମ୍ପର୍କରେ ଏକ ଐତିହାସିକ ଭାଷଣ ଦେଇଥିଲେ ?
- (i) ୧୯୩୦ ନଭେମ୍ବର ୧୨ (ii) ୧୯୩୧ ଜାନୁୟାରୀ ୧୬
(iii) ୧୯୩୧ ଜାନୁୟାରୀ ୧୯ (iv) ୧୯୩୩ ଜୁଲାଇ ୩
- (ଜ) କିଏ ଓ'ଡନେଲ କମିଟିର ସହଯୋଗୀ ସଦସ୍ୟ ନ ଥିଲେ ?
- (i) ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ସିହ୍ନା (ii) ସି.ଭି.ଏସ୍. ନରସିଂହ ରାଜୁ
(iii) କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଗଜପତି (iv) ମଧୁସୂଦନ ଦାସ

୫. ପାଠରେ ଦିଆଯାଇଥିବା 'ତୁମ ପାଇଁ କାମ' ଗୁଡ଼ିକ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା ଓ ସହାୟତାରେ ସମ୍ପାଦନ କର ।

